

ዳኞች፡- ተገኔ ጌታነህ

አልማው ወሌ

ዓለ. መሐመድ

ነጋ ዱፍሳ

አዳነ ንጉሴ

አመልካች፡- ሐጂ መሐመድ አመዴ ጠበቃቸው አቶ ብሥራት መኮንን ቀረቡ

ተጠሪ፡- አቶ መኮንን መስፍን ጠበቃቸው አቶ ረዳኢ ባራኪ ቀረቡ

መዝገቡ መርምረን የሚከተለው ፍርድ ሰጥተናል፡፡

ፍ ር ድ

ለዚህ የሰበር ክርክር መነሻ የሆነው በፌ/ክ/ፍርድ ቤት የፍርድ ባለመብት በሆኑት የአሁኑ ሰበር ተጠሪና 2ኛ የፍርድ ባለ ዕዳ በሆኑት የሰበር አመልካች መካከል በነበረው የአፈፃፀም ክስ የፍርድ ባለአዳው የሆነው ቤት ለአዳው እንዲሸጥ የሰጠው ትእዛዝ ነው፡፡ የፍርድ ባለዕዳው በዋናነት የሚከራከሩት በፍርድ ባለ መብት ንብረት ላይ ለደረሰው ጉዳት በአራት ተከሣሾች ላይ ብር 1,000,000 /አንድ ሚሊዮን /እንዲክፍል የተወሰነብን በመሆኑ ከዚህ ገንዘብ ውስጥ መክፈል የሚገባኝ ብር 250,000 እና የዚህ ወለድ ነው በሚል ነው፡፡

የፍርድ ባለመብቱ በበኩላቸው ለፍርድ ባለዕዳው ክርክር በሰጡት መልስ አዳው የመጣው በወንጀል ሀላፊነት በመሆኑ ሀላፊነቱ የሚከፋፈል ባለመሆኑ የፍርድ ባለአዳው ድርሻቸውን ብቻ ለመክፈል ያቀረቡት ክርክር ተቀባይነት የለውም ብለዋል፡፡

ከፍተኛው ፍርድ ቤትም በዋናው ፍርድ የፍርድ ባለዕዳዎቹ ለካሣው ክፍያ ሀላፊነት አለባቸው ስለተባለ የፍርድ ባለአዳው ባልተነጣጠለ ኃላፊነት የማይጠየቁበት ምክንያት የለም ብሏል፡፡ የፌ/ጠ/ፍርድ ቤትም የፍርድ ባለዕዳው ያቀረቡትን ይግባኝ በፍ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 337 መሠረት በመዘጋት ይግባኝ ባዩን አሰናብቷል፡፡

የሰበር አመልካችም በሰበር ቅሬታቸው በዋናነት የጠቀሱት የፍርድ ባለዕዳዎቹ ሀላፊነት ያልተነጣጠለ ነው ከተባለ በዋናው ጉዳይ የተሰጠውን ፍርድ መሠረት ያላደረገ ነው የሚል ነው፡፡ ተጠሪው በበኩላቸው በሰጡት መልስ አመልካች ገንዘቡን ከፍለው ከሌሎች የፍርድ ባለዕዳዎች ከሚጠይቁ በስተቀር በድርሻቸው ብቻ ለመክፈል ያቀረቡት ክርክር የህግ መሠረት የለውም ብለዋል፡፡

የጉዳዩ አመጣጥ ከዚህ በላይ የተገለጸው ሲሆን እኛም አመልካች ያልተነጣጠለ ሀላፊነት ስላለባቸው በአፈጻጸም ክስ የቀረበውን ገንዘብ መክፈል አለባቸው በሚል የተወሰነው በአግባቡ ነው? ወይስ አይደለም? የሚለውን ጭብጥ ይዘን ክርክሩን እንደሚከተለው መርምረናል፡፡

ለዚህ አፈፃፀም ክስ መነሻ የሆነውን ፍርድ በመ/ቁ 11789 የሰጠው የፌ/ክ/ፍርድ ቤት ሲሆን የቀበረውም ክስ የአሁኑን የሰበር አመልካች ጨምሮ በመዝገቡ ተከሣሾች የሆኑት በከሣሽ ንብረት ላይ ላደረሱት ጉዳት ብር 1,457,934.50 ባልተነጣጠለ ሀላፊነት እንዲከፍሉ ይወሰንባቸው የሚል ሲሆን ፍርድ ቤቱም የአሁኑን የሰበር አመልካች ጨምሮ 4 ተከሣሾች ለደረሰው ጉዳት ሀላፊነት አለባቸው በሚል ብር 1,000,000/አንድ ሚሊዮን ብር/ ክስ ከተመሰረተበት ቀን ጀምሮ ከሚታሰብ ህጋዊ ወለድ ጋር ለከሣሽ ይክፈሉ ብሎ መወሰኑን መዝገቡ ያመለክታል። በዚህ መዝገብ የተሰጠው ፍርድ አጠቃላይ ይዘቱ ሲታይ አመልካች እና በመዝገቡ ሀላፊነት አለባቸው የተባሉ ተከሣሾች ገንዘቡን እንዲከፍሉ ከመወሰኑ በስተቀር አከፋፈሉን በተመለከተ ሀላፊነት አለባቸው የተባለውን የገንዘብ መጠን እያንዳንዳቸው ድርሻቸውን እንዲከፍሉ በሚል በግልጽ ተለይቶ አልተወሰነም። የአመልካች የክስ አቀራረብም ቢሆን የጉዳቱን መጠን በገንዘብ ተምኖ በማቅረብ ተከሣሾቹ ባልተነጣጠለ ሀላፊነት እንዲከፍሉ የሚል እንጂ የሚፈለግባቸውን ገንዘብ በድርሻቸው ከፋፍለው አልጠየቁም። በፍ/ሀ/ቁ 2155/1/ ብዙ ሰዎች አንድ በሆነ ጉዳይ ለደረሰው ጉዳት ካሣን እንዲከፍሉ የተገደዱ እንደሆነ በአንድነት እያንዳንዳቸው ሀላፊ እንደሚሆኑ በግልጽ የተደነገገ ሲሆን የካሣው አከፋፈሉም ቢሆን ለበደሉ ተግባር አነሳሽ በሆነው ፣ በዋናው ወንጀል አድራጊና በበደሉ ተግባር ተባባሪ በሆኑ ሰዎች መካከል ልዩነት የማይደረግ መሆኑን በዚህ በተጠቀሰው ደንጋጌ በንዑስ ቁጥር 2 ተመልክቷል።

በመሆኑም የስር ከፍተኛው ፍርድ ቤት አመልካች ባልተነጣጠለ ሀላፊነት በአፈጻጸም የማይገደዱበት ምክንያት የለም በሚል ዕዳውን በድርሻቸው መጠን ለመክፈል ያቀረቡትን ክርክር ውድቅ ማድረጉ ዋናውን ፍርድ መሠረት ያደረገ ከመሆኑም በላይ በፍ/ሀ/ቁ 2155 ስለአንድነት ሀላፊነት የተደነገገውን መሠረት ያደረገ በመሆኑ በፍርድ ቤቱ ትዕዛዝም ሆነ የፌ/ጠ/ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት ይህንኑ በማጽናት በሰጠው ትዕዛዝ ላይ የተፈጸመ መሠረታዊ የሆነ የህግ ስህተት ባለማግኘታችን ተከታዩን ውሳኔ ሰጥተናል።

ው ሣ ኔ

1. የፌ/ክ/ፍርድ ቤት በመ/ቁ 56822 በቀን 30/6/2003 ዓ.ም. በዋለው ችሎት የሰጠውን ፍርድ እና የፌ/ጠ/ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመ/ቁ 67086 በቀን 03/09/2003 ዓ.ም በዋለው ችሎት የሰጠውን ትዕዛዝ በፍ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ 348/1/ መሠረት አጽንተናል።
2. አመልካች ያልተነጣጠለ ሀላፊነት ያለባቸው ስለሆነ የአፈፃፀም ክስ የቀረበበትን ገንዘብ ሊከፍሉ ይገደዳሉ በሚል የፌ/ክ/ፍርድ ቤትና የፌ/ጠ/ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት የወሰኑት በአግባቡ ነው ብለናል። አመልካች ባልተነጣጠለ ሀላፊነት የተወሰነባቸውን ገንዘብ ከክፈሉ በኋላ ከድርሻቸው በላይ የክፈሉትን ገንዘብ ከመጠየቅ ይህ ውሳኔ የሚያግዳቸው አይደለም ብለናል።
3. የዚህ ፍርድ ቤትን ወጪና ኪሣራ የግራ ቀኙ ወገኖች የየራሳቸውን ይቻሉ ብለናል።
መዝገቡ የተዘጋ ስለሆነ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

ሃ/ዳ